

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка

Магістерські дослідження

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт
за ОКР «магістр»
2015 р.

УДК 001.891:378
ББК 72я46
М12

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 23 квітня 2015 року)

За загальною редакцією
Огнев'юка В.О., доктора філософських наук,
професора, академіка НАПН України

Редколегія:

В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа,
А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька,
С.І. Редько, М.В. Терещенко, Т.В. Зінська

Магістерські дослідження: тематичний огляд та анотації кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр» 2015 р. / за заг. ред. Огнев'юка В.О.; ред. кол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька [та ін.]. — К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 412 с.

УДК 001.891:378
ББК 72я46

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні магістранти!

Пропонуємо четвертий випуск збірника наукових праць «Магістерські дослідження», в якому презентовано стислий виклад кваліфікаційних робіт магістрантів Університету — випускників 2015 року.

Написання магістерської роботи — найважливіший етап підготовки конкурентоспроможних відповідальних та мобільних дослідників, ефективна форма перевірки якості їхніх знань, наукової кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук, а також творчої та практичної підготовленості до розв'язання професійних завдань інноваційного характеру. Для більшості магістрантів ця робота є першим самостійним науковим дослідженням, яка виконується на завершальному етапі навчання. Приємно, що з кожним роком наукові доробки майбутніх магістрів стають більш ґрунтовними та змістовними.

Згідно з «Планом переходу до навчання, заснованим на дослідженнях», що реалізується в нашому Університеті, магістерські роботи корелюються з напрямками науково-дослідної діяльності кафедр і зорієнтовані на розв'язання освітніх, соціально-гуманітарних проблем відповідно до потреб сучасного суспільства. Аналіз матеріалів, поданих у збірнику, свідчить, що магістранти все частіше спираються на джерела, які входять до наукометричних баз даних, внутрішніх електронних інформаційних ресурсів Університету (електронних каталогів, репозиторіїв, електронних навчальних курсів).

Магістерські дослідження сприяють розвитку наукового та критичного мислення майбутніх магістрів щодо продукування нових ідей, формуванню молодих науковців, здатних до інновацій, активної дослідницької діяльності. Сподіваємося, що збірник наукових робіт «Магістерські дослідження» стане не тільки першою спробою апробації результатів досліджень, а ще й впевненим кроком до нових наукових перемог!

Л.Л. Хоружа,
проректор з наукової роботи Київського університету
імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

Спеціальність «Дошкільна освіта»

<i>Аврамова Ю.</i> Формування доброзичливих стосунків у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури	122
<i>Іарус К.</i> Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичних ігор і вправ	124
<i>Диренко Ю.</i> Становлення фахової підготовки вихователів у м. Києві (кінець XIX — початок XX ст.)	126
<i>Жукова О.</i> Педагогічні умови формування іміджу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів	128
<i>Зозуля Г.</i> Психолого-педагогічні умови оптимізації емоційного розвитку дітей із неповних сімей	130
<i>Кроток Т.</i> Формування основ екологічної компетентності у дітей 6-го року життя засобами мистецтва театру	132
<i>Кузавка І.</i> Підготовка майбутніх вихователів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор і вправ для дошкільників	135
<i>Малишева О.</i> Духовність батьків як чинник морального розвитку дітей дошкільного віку	137
<i>Петрикова А.</i> Формування позитивного ставлення до навчання в школі у дітей старшого дошкільного віку	139
<i>Петрикова Т.</i> Співпраця дошкільних навчальних закладів з сім'єю з формування основ економічної культури дітей старшого дошкільного віку	141
<i>Степаненко М.</i> Формування еколого-природничої компетенції дітей середнього дошкільного віку засобом мультиплікації	143
<i>Ткач М.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами мультимедіа	145
<i>Фараон О.</i> Психологічні особливості уваги у дітей старшого дошкільного віку	147

Спеціальність «Початкова освіта»

<i>Алоста О.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до діагностування початково-пізнавальної діяльності учнів другого класу	149

<i>Бобровник Ю.</i> Ситуативні вправи як засіб формування діалогічних умінь учнів другого класу	151
<i>Вовк Ю.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи ціннісного ставлення до професії	153
<i>Грабовська П.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до проектної діяльності	155
<i>Гребенкіна А.</i> Формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи засобами ситуативних вправ	156
<i>Дениско С.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи інтересу до навчання засобами ігор-стратегій	159
<i>Задорожна А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у початковій школі	162
<i>Козлітін Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій на уроках математики	164
<i>Колеснікова А.</i> Формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ	166
<i>Лавриненко Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до оптимізації процесу виховання здорового способу життя молодших школярів	169
<i>Лаптішчук І.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до застосування мультимедійних засобів навчання в початковій школі	171
<i>Мельнікова А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня	173
<i>Пегурця В.</i> Робота над порівнянням авторської казки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	175
<i>Пасічник Н.</i> Формування творчих здібностей учнів другого класу на уроках позакласного читання	178
<i>Снитко К.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інтерактивних педагогічних технологій	180
<i>Ткаченко Н.</i> Розвиток техніки мовлення в майбутнього вчителя початкової школи засобом гуманітарних дисциплін	182
<i>Чевчевик І.</i> Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності	184
<i>Черепанська Н.</i> Робота над порівнянням байки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	186
<i>Чернецька Л.</i> Формування стилістичних умінь майбутнього вчителя початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ	188

Негуриця Вікторія, магістрант спеціальності «Початкова освіта» Педагогічного інституту

Науковий керівник: **Науменко Віра Орестівна**, професор кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук, доцент

РОБОТА НАД ПОРІВНЯННЯМ АВТОРСЬКОЇ КАЗКИ І ЇЇ ФОЛЬКЛОРНИХ ДЖЕРЕЛ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Уроки літературного читання покликані формувати особистість дитини засобами читацької діяльності. У колі читання учнів початкової школи народна казка займає відчутне місце. У другому класі вивчаються казки про тварин, у третьому — чарівні, а в четвертому читаються соціально-побутові. Казка століттями вбирала духовний досвід народу, ідеали і надії, уявлення про світ і людину, добро і зло, правду і справедливість. Вона має сильний виховний потенціал.

До народної казки звертаються як українські, так і зарубіжні письменники. У період становлення авторської казки майже всі вони відчували на собі вплив народного епосу, саме тому казки першої половини XIX ст. частіше за інших мають фольклорну основу. Але багато і сучасних казок створено на основі народної.

Як об'єкт наукового аналізу авторська казка давно привертає до себе увагу багатьох вчених, кожен з яких знаходить свій специфічний напрям дослідження. Інтерес дослідників до авторської казки пояснюється її загальнолюдською універсальністю, коли сюжети, композиція і герої казки стають впізнаваними для всіх часів і народів. Авторська казка, як і народна, — великий педагогічний потенціал. Вона є виховним засобом, виробленим і перевіреном народом, засобом впливу на розвиток особистості (становлення психофізіологічних якостей, залучення до етнічної культури, традицій і звичаїв народу). Саме тому своїм національним і загальнолюдським змістом казки досить широко представлені в авторських варіантах курсу літературного читання.

Все частіше у межах єдиного курсу літературного читання зібрані народні та авторські казки. Казки з подібним сюжетом, героєм, однаковою основною думкою читаються, наприклад, в третьому класі — це народна казка «Ох» та «Казка про Оха-чародія» Лесі Українки. Вчитель покликаний показати, який між ними взаємозв'язок та врахувати його під час роботи зі своїми учнями.

Казки однієї тематики і сюжету дослідники об'єднують поняттям «міжнародний казковий сюжет» (В. Жирмунський). На думку вченого, міжнародний характер мають сюжети багатьох відомих нам європейських і азійських казок. Свідченням цього можуть слугувати численні каталоги міжнародних казкових сюжетів, складені за «системою Аарне» (Аарне — Томпсон, Аарне — Андреев і низка інших національних каталогів, які групують казки у межах цієї загальної системи).

Працюючи з казками, вчитель початкової школи не завжди знає, що з кількох творів світового казкового матеріалу спочатку можна виділити один твір з первинним, а інший з вторинним сюжетом, а потім простежити зв'язок між ними, визначити спільне і відмінне.

Увага до цієї проблеми виникає, по-перше, тому що не всі казкові образи народної казки викликають у сучасної дитини інтерес. Потрібні нові форми роботи, які допомагають молодшому школяреві побачити в зчайомій казці і закони її побудови, і передумови для творчої діяльності.

По-друге, вчителі початкової школи, здійснюючи порівняльний аналіз зі схожими за тематикою і сюжетом творами, не спираються на розроблені дослідження літературознавців і фольклористів. Систематизація наукових робіт про передбачувані джерела авторських казок дозволить учителям початкової школи по-новому підійти до вивчення казкового матеріалу.

По-третє, недостатньо розроблена методика читання авторської казки в порівнянні з її фольклорним джерелом. Інноваційна система роботи з авторською казкою і її фольклорними джерелами сприятиме формуванню у молодших школярів стійких знань про жанрові особливості казки, розумінню структурних закономірностей міжнародних казкових сюжетів, створенню передумов для розвитку емоційної культури і творчості.

Все це підтверджує актуальність вибраної нами теми дослідження «Методика роботи з авторською казкою у поєднанні з фольклорними джерелами на уроках літературного читання в початкових класах».

Методика читання не дає аргументованих відповідей на більшість питань, що стосуються вивчення авторської казки та її фольклорних джерел в початковій школі, що дозволяє нам виділити низку протиріч між можливостями літературного читання як навчального предмета у формуван-

ні читацької компетентності, читацького кругозору молодшого школяра і відсутністю науково-методичної системи їх реалізації.

Проблема дослідження полягає у вирішенні питання про те, як вивчати авторські казки, щоб не тільки викликати у молодших школярів інтерес до них, а й сформувати стійкі знання про жанрові особливості за рахунок залучення фольклорних джерел, які є частиною міжнародного казкового сюжету.

Перелічені протиріччя і проблеми визначили мету дослідження, яка полягає у з'ясуванні, науковому обґрунтуванні та дослідженні ефективності методики роботи з авторською казкою у поєднанні з фольклорними джерелами на уроках літературного читання в початкових класах.

Об'єктом дослідження є процес літературного читання у 2–3 класах.

Предметом дослідження є методика роботи з авторською казкою у поєднанні з її народним джерелом на уроках літературного читання.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

— вивчити стан розробленості проблеми дослідження у педагогічній теорії і практиці;

— уточнити сутність та зміст понять «авторська казка», «народне джерело», «народне джерело авторської казки», «літературне читання»;

— розробити методику читання авторської казки у поєднанні з народним джерелом на уроках літературного читання в 2–3 класах;

— дослідити вплив методики читання авторської казки у поєднанні з народним джерелом на уроках літературного читання в 2–3 класах на розуміння авторської казки.

Шляхами реалізації мети та завдань цього дослідження є характеристика базових понять дослідження; аналіз програми, підручників «Літературне читання», методичних рекомендацій з літературного читання, обґрунтування змісту, методів і прийомів роботи з авторською казкою у порівнянні з народною на уроках літературного читання; визначення критеріїв і рівнів розуміння авторської казки та її народного джерела.

Ключові слова: авторська казка, народна казка, фольклорні джерела, літературне читання.

ЗМІСТ

Наукове видання

Вступне слово

3

Гуманітарний інститут

4

Педагогічний інститут

120

Інститут суспільства

192

Інститут людини

296

Інститут мистецтв

345

МАГІСТЕРСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр»
2015 р.

За подані матеріали відповідають автори.

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*
Над виданням працювали: *Л.В. Потравка, Н.І. Гетьман,*
О.А. Марюхненко, Т.В. Нестерова, Н.І. Погорелова

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко, О.М. Діст,*
Г.О. Бочарник, В.В. Василенко

Підписано до друку 19.05.2015 р. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 28,12. Обл.-вид. арк. 23,95. Наклад 350 пр. Зам. № 5-069.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.

КУБАНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ имени БОРИСА ЕЛЬЦИНА

www.kubg.edu.ua